

Masarykova univerzita

**Hodnocení řečových dovedností
v odborném a akademickém
cizím jazyce**

**Eva Šrámková
Zdena Kuchařová Kalná
Lucie Fialová**

Brno 2012

Tato publikace vznikla v rámci projektu č. CZ.1.07/2.2.00/07.0442 COMPACT – Kompetence v jazykovém vzdělávání na Masarykově univerzitě, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Recenzovala: PhDr. Mária Šikolová, Ph.D.

©2012 Masarykova univerzita
ISBN 978-80-210-5835-4

Poděkování

Mimořádné poděkování patří především PhDr. Evě Složilové, M.A., za její cenné rady, doporučení a připomínky ke kritériím hodnocení a ke klasifikačním tabulkám. Touto cestou bychom také rády poděkovaly všem, kteří se v průběhu projektu zapojili do práce na této příručce, a to doc. PhDr. Janě Běřešové, Ph.D., mim. prof., Ing. Mgr. Blance Pojslové, PaedDr. Pavle Kellnerové, Mgr. Aleně Hradilové, Ph.D., PhDr. Liboru Štěpánkovi, Ph.D., a Mgr. Kateřině Sedláčkové, Ph.D. Děkujeme také všem pedagogům Centra jazykového vzdělávání za spolupráci a cenné podněty, které nám byly poskytovány v průběhu realizace projektu.

Obsah

Úvod	5
Charakteristika odborného a akademického jazyka	7
Charakteristika hodnotících škál pro odborný a akademický jazyk	8
Klíčová kritéria hodnocení ústní zkoušky pro odborný a akademický jazyk	10
Klasifikační tabulky pro ústní zkoušku z odborného a akademického jazyka	16
Realizace ústní zkoušky	21
Modely a průběh ústní zkoušky z odborného a akademického jazyka . . .	24
Specifická doporučení pro zkoušející	33
Užitečné tipy pro efektivní přípravu na ústní jazykovou zkoušku	34
Závěr	36
Prameny a literatura	37

Úvod

Vážení čtenáři, do rukou se vám dostává metodická příručka, která je výstupem projektu COMPACT: Kompetence v jazykovém vzdělávání na Masarykově univerzitě v Brně, oblast III – výstupní testování. Tento metodický materiál je primárně určen pro pedagogy Centra jazykového vzdělávání Masarykovy univerzity v Brně, může však sloužit jako inspirace i ostatním subjektům terciárního vzdělávání. Zabývá se oblastí ústního testování jazykových kompetencí v odborném nebo akademickém cizím jazyce a klade si za cíl standardizovat výstupní testování studentů nefilologických oborů na úrovních B1, B2 a C1 Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (SERRJ) napříč fakultami Masarykovy univerzity.

Jedním z hlavních motivů reformy systému evaluace je snaha uvádět do praxe standardizační ideu SERRJ v rovině odborného jazykového vzdělávání za účelem integrace, harmonizace, zefektivnění a objektivizace hodnocení ústního projevu. Sjednocením testovacích metodik a hodnotících měřítek jazykového vzdělávání na jednotlivých fakultách MU na daných jazykových úrovních by se měla výrazně redukovat a ideálně eliminovat nevyváženost, různorodost a nekonzistentnost v evaluačních procesech a kategorizacích jazykových kompetencí. Obzvláště patrný je tento problém, hodnotíme-li mluvení jako klíčovou jazykovou dovednost. Mnohdy je toto hodnocení pro examinátora stěžejí exaktně měřitelné. Zároveň na tuto problematiku navazují otázky objektivit, možnosti srovnání hodnoceného výkonu s autoevaluací studenta, sebereflexe spojené s jasnou a konkrétní představou o vlastních jazykových kompetencích a motivace dalšího rozvoje.

Těžištěm této metodiky je prezentace provázaných **evaluačních a klasifikačních kritérií a deskriptorů** odborného a akademického jazyka pro úrovně B1, B2 a C1, které vycházejí z teoretických základů SERRJ. Metodika nabízí rovněž **metodická doporučení a varianty modelů ústních zkoušek** pro vymezené jazykové úrovně. Modely se částečně inspiroují postupy zavedené praxe mezinárodně uznávaných institucí zaměřujících se na jazykové testování (Cambridge Esol, IELTS, Goethe Institut), v neposlední řadě však vycházejí i z empirických poznatků pedagogů Centra jazykového vzdělávání.

V závěru práce na klasifikačních kritériích a modelech ústní zkoušky byli učitelé CJV požádáni, aby ve zkouškovém období jaro 2011 provedli pilotáž klasifikačních kritérií a formou dotazníku poskytli týmu ústního testování kvalifikovanou zpětnou vazbu. Cílem tohoto prvního dotazníku bylo zjistit, zda se při práci s kritérii vyskytly problémy, zda je na jejich základě potřeba provést dílčí či zásadní změny v kritériích a deskriptorech, zda kolegyním a kolegům usnadnily zkoušení, popř. zda ovlivnily jejich způsob zkoušení. Bylo vyhodnoceno 40 dotazníků, a poněvadž byly anonymní, nevíme, které fakulty a kteří vyučující se na této podobě zpětné vazby podíleli. Dotazníky byly zpracovány, vyhodnoceny a na jejich základě byly provedeny dílčí změny v deskriptorech. Dotazníky jsou spolu s vyhodnocením archivovány a budou sloužit jako východisko pro další práci na uvedených materiálech.

Druhý dotazník se týkal modelů ústní zkoušky a byl zaslán učitelům CJV v září 2011. Cílem bylo, aby se vyučující zpětně zamysleli nad modely ústní zkoušky, podle kterých zkoušejí, a zároveň poskytli komentář k modelům, které byly vytvořeny týmem pro tuto metodickou příručku. Pro každou úroveň byly navrženy dva modely A a B. Vyučující měli zakroužkovat model, podle kterého zkoušejí, specifikovat problém, který tento model přináší a uvést návrhy na jeho řešení. Vyhodnoceno bylo 28 dotazníků ze všech oddělení CJV na fakultách MU. Tentokrát nebyly anonymní a bylo možné zasílat je elektronicky. Na základě podnětů pak byly provedeny úpravy modelů, které se týkaly např. délky zkoušení, role textu jako stimulu k mluvení, apod. Dotazníky a jejich vyhodnocení jsou archivovány.

Vedle cílů *standardizace, konzistentnosti, efektivity a transparentnosti* ústního testování si metodika klade za cíl *usnadnit evaluaci* ústního testování a umožnit hlubší *zamyšlení* nad průběhem zkoušky. Vytvořené podkladové materiály by mohly být považovány za užitečné a přínosné zejména pro začínající učitele. Zkušenějším by mohly sloužit jako cenná opora. Zároveň doufáme, že se takto nastaveným trendem přiblížíme moderní standardní formě testování všeobecně uznávaných světových jazykových institucí.

Autorský tým

Charakteristika odborného a akademického jazyka

Rozvoj kompetence mluvení v odborném jazyce by se měl u vyšších jazykových úrovní soustředit na schopnost studenta aktivně komunikovat v rámci své odbornosti a specializace s využitím relevantní terminologie a charakteristických jazykových jevů. U nižších jazykových úrovní by se měl rozvoj zaměřit na schopnost studenta osvojit si základy profesního jazyka, které vedou k jednoduše formulované, avšak efektivní komunikaci. Rozvoji kompetence mluvení v akademickém jazyce budou napomáhat aktivity jako např. prezentace, diskuze a argumentace.

Odborný jazyk je souhrn všech jazykových prostředků, které jsou používány v určité odborné oblasti, a je jednou ze základních podmínek odborné komunikace. Odbornou jazykovou komunikací rozumíme schopnost mluvčího reagovat přiměřeně ve svém oboru tak, jak to odpovídá dané situaci. Jedná se jak o získávání informací, tak i o schopnost jejich předávání.¹

K odbornému jazyku náleží především odborná terminologie, která se používá v určité – většinou úzce vymezené odborné oblasti – a je jedním z nosných pilířů odborné komunikace.² Termíny jsou nezávisle na kontextu jasně definovány, jejich špatné či nesprávné použití může vést k omylům a komunikačním posunům. Odborný text musí být proto nejen jazykově, ale i terminologicky správný. V rovině gramatické a syntaktické upřednostňuje odborný jazyk specifické struktury, v rovině lexikální dává přednost určitým modelům a typům.³

Akademický jazyk spjatý s mluvením jako jednou z jazykových dovedností je založen na mnoha *rétorických funkcích*, mezi které patří například uvození, popis, výklad, definování, klasifikace, uvádění příkladů, porovnávání, interpretace tabulek a grafů, zpochybnění, vyjádření jistoty, pravděpodobnosti, příčin a následků, podobnosti a rozdílů, zdůraznění, zobecnění, shrnutí, vyvození závěrů, diskuse.⁴

Akademický jazyk spadá do širší kategorie *jazyka pro specifické účely* a používá se v kruzích a publikacích vzdělávacího a testovacího charakteru. Akademické prostředí lze z perspektivy studenta vymežit jako přednášky, semináře, tutoriály, práci se studijním materiálem a testování. V oblasti *ústního projevu* se akademický jazyk využívá u takových forem jako např. přednáška, referát, proslov, prezentace, odborná diskuse, společenská konverzace, atd.⁵ Ústní projev může mít tedy bázi monologickou nebo interaktivní a zahrnuje produktivní i receptivní složku. Obsahuje jednak obecnou slovní zásobu, kterou lze využít napříč specifickými disciplínami (akademický jazyk pro obecné účely), jednak specifickou slovní zásobu vlastní jednotlivým disciplínám (akademický jazyk pro specifické účely).⁶ Vedle *slovní zásoby* se tento druh jazyka vyznačuje i specifickým *stylem, dovednostmi a gramatickými strukturami*.

¹ Buhlmann a Fearn, 2000, s. 6.

² Ptáčnicková, 2011.

³ Höppnerová, 2011.

⁴ *Using English for Academic Purposes*, 2011.

⁵ Štěpánek a de Haaff, 2011, s. 113.

⁶ Dudley-Evans a St John, 1998, s. 41.

Charakteristika hodnotících škál pro odborný a akademický jazyk⁷

Hodnotící škály, neboli klíčová kritéria hodnocení ústní zkoušky pro odborný a akademický jazyk uvedené na následujících stránkách, představují jádro metodiky klasifikace ústního projevu odborného/akademického jazyka na úrovních B1/B2/C1. Hodnocení ústní zkoušky se vztahuje jak na odborné kompetence relevantní pro daný studovaný obor, tak i na schopnost mluvené produkce a interakce. Při volbě této terminologie vycházíme důsledně ze SERRJ (s. 100–102).

Kritérii hodnocení ústního projevu v odborném a akademickém cizím jazyce na úrovních B1, B2 a C1 se v níže uváděné metodice rozumí pět následujících kategorií, které hodnotiteli usnadňují komplexní posouzení výkonu: splnění úkolu, lexikální prostředky, interakce/koherence/produkce, gramatické prostředky, výslovnost a intonace.

Splnění úkolu: vysvětlení tématu, příklady, detaily, samostatný projev, přiměřené formulace, věcná správnost (je-li předmětem testování), dostatečné odborné znalosti a akademické dovednosti se zaměřením na specifické problémy, srozumitelnost hlavní myšlenky, schopnost argumentace, schopnost aktualizovat téma.

Lexikální prostředky: objem (poměr slov a ustálených výrazů odborného/akademického jazyka vůči obecnému jazyku), rozsah (šíře spektra slovní zásoby) a stupeň ovládnutí slovní zásoby v závislosti na úrovni jazyka B1, B2, C1 (parafráze, vysvětlení, definování, apod.) obecného a odborného/akademického jazyka.

Interakce, koherence, produkce:

- adekvátní odpovědi, souvislá promluva, schopnost v interakci flexibilně a iniciativně reagovat, schopnost ujímání se slova, spolupráce, žádosti o objasnění či vyjednávání v rámci specifických profesních situací, rozhovoru, diskuse, výměny informací apod.;
- volba vhodných a správných spojovacích a kohezních prostředků, věcná, koherentní, strukturovaná promluva;
- samostatný ústní projev, např. popis situace, stavu, okolností, oslovování publika, adaptace na změny zasahující do promluvy, apod.

Gramatické prostředky: správnost, vhodnost a rozsah použití mluvnických jevů, kategorií, struktur, procesů a vztahů.

Výslovnost a intonace: správná výslovnost klíčových slov, vztah mezi výslovností a porozuměním (změna významu slova při chybné výslovnosti), intonace napomáhající celkovému porozumění a náznaku emocí (údivu, přitakání, zdůraznění, apod.).

⁷ Společný evropský referenční rámec pro jazyky, 2006, s. 26–29, 75–76, 100–102, 128, 152, 154, 222.

Deskriptory jsou chápány jako popisné specifikace formulující vymezená kritéria hodnocení na čtyřech dílčích úrovních výkonu 3, 2, 1, 0. 3 body odpovídají nejlepšímu výkonu, 0 nedostatečnému výkonu.

Deskriptory vznikly na základě snahy vycházet z následujících požadavků: jednoduchost, srozumitelnost, systematickosti, jednoznačnost a stručnost.⁸ Poněvadž se deskriptory vyvíjely pro širší spektrum sylabů a cílů vymezených škálou předmětů zaměřených na odborný a akademický cizí jazyk, může uživatel u těchto deskriptorů vnímat určitou míru obecnosti, která však poskytuje prostor pro následnou konkretizaci či specifikaci příliš obecných popisů dle představ jednotlivých pracovišť CJV. Dalším specifickým aspektem daných deskriptorů je omezená míra pozitivnosti, neboť deskriptory nepostihují pouze jednu úroveň jazyka (B1, B2, C1), ale také podúrovně popisující míru kompetence provázanou s hodnotícím systémem (bodové rozpětí 3, 2, 1, 0, které je spjato s akademickou klasifikací A–F). Z tohoto důvodu bylo nezbytné použít i negativní formulace (jako např. „nedostatečný rozsah, nesprávně použitá slovní zásoba“ atp.).

Komponenty chápeme jednotlivé *deskriptory* v rámci jednoho *kritéria* a v dané dílčí úrovni výkonu s příslušným bodovým označením (3, 2, 1, nebo 0).

Kritéria hodnocení ústního projevu mohou posloužit uživateli jako východisko pro případné modifikace v závislosti na potřebách dané skupiny pedagogů (např. jednotlivých oddělení CJV). Pokud má např. kritérium „*výslovnost a intonace*“ pro vyučující *němčiny pro právníky* nižší váhu nežli kritéria ostatní, mohou se vyučující daného předmětu/jazyka dohodnout na jiné bodové dotaci pro toto kritérium. V rámci skupiny lze tedy stanovit důležitost pro jednotlivá kritéria tak, aby objektivně nejlépe vyhovovala specifičnosti daného předmětu/jazyka. Je třeba mít na paměti, že hodnotící škály, které vznikly v projektu COMPACT, budou podléhat změnám a úpravám, které přirozeně vyplynou z procesu benchmarkingu v projektu IMPACT.

⁸ Council of Europe, 2011.

Klíčová kritéria hodnocení ústní zkoušky pro odborný a akademický jazyk

Kritéria hodnocení pro ústní zkoušku z odborného a akademického jazyka – B1

splnění úkolu	lexikální prostředky	interakce, koherence, produkce	gramatické prostředky	výslovnost
3 <ul style="list-style-type: none"> - souvislý a správný popis daného tématu v plném rozsahu - přiměřená schopnost podání detailní informace - poměrně přesné vyjádření hlavní myšlenky - samostatný projev bez pomoci zkušejícího 	3 <ul style="list-style-type: none"> - dostatečný rozsah slovní zásoby odpovídající náplni daného kurzu - správné použití odborné slovní zásoby, občasné chyby v obecné a/nebo odborné/akademické slovní zásobě - přiměřené použití jednoduchých opisných prostředků podle potřeby 	3 <ul style="list-style-type: none"> - stručný a lineárně strukturovaný projev - použití řady jednoduchých kohezních prostředků - správné použití jednoduchých kohezních prostředků - bezproblémové zapojení do hovoru 	3 <ul style="list-style-type: none"> - očekávaný rozsah použití jednoduchých morfologických a syntaktických struktur - přiměřeně správné použití morfologických a syntaktických struktur, občasné výskyt drobných i větších chyb 	3 <ul style="list-style-type: none"> - srozumitelná výslovnost - menší chyby ve výslovnosti
2 <ul style="list-style-type: none"> - většinou souvislý a téměř správný popis daného tématu v dostatečném rozsahu - mnohdy nejasné podání detailní informace - srozumitelné vyjádření hlavní myšlenky - projev vyžadující občasnou pomoc zkušejícího 	2 <ul style="list-style-type: none"> - omezený rozsah slovní zásoby odpovídající náplni daného kurzu - časté nepřesnosti a chyby v obecné a/nebo odborné/akademické slovní zásobě - častější použití jednoduchých opisných prostředků 	2 <ul style="list-style-type: none"> - velmi stručný a vcelku lineárně strukturovaný projev - použití opakujících se jednoduchých kohezních prostředků - většinou správné použití jednoduchých kohezních prostředků - váhavější zapojení do hovoru 	2 <ul style="list-style-type: none"> - dostatečný rozsah použití jednoduchých morfologických a syntaktických struktur - častý výskyt drobných i větších chyb a syntaktických struktur může bránit porozumění 	2 <ul style="list-style-type: none"> - většinou srozumitelná výslovnost - častější chyby ve výslovnosti

Kritéria hodnocení pro ústní zkoušku z odborného a akademického jazyka – B1 (pokračování)

splnění úkolu	lexikální prostředky	interakce, koherence, produkce	gramatické prostředky	výslovnost
1 <ul style="list-style-type: none"> - nesouvislý popis daného tématu, časté chyby a nejasnosti, omezený rozsah - většinou chybné podání detailní informace - mnohdy nesrozumitelné vyjádření hlavní myšlenky - projev často vyžadující pomoc zkoušejícího 	1 <ul style="list-style-type: none"> - velmi omezený rozsah slovní zásoby odpovídající náplni daného kurzu - ve velké míře nepřesnosti a chyby v obecné a odborné/akademické slovní zásobě - nepřiměřeně časté použití jednoduchých opisných prostředků 	1 <ul style="list-style-type: none"> - příliš stručný a nedostatečně strukturovaný projev, časté pauzy - velmi sporadické, místy nesouvislé použití jednoduchých kohezních prostředků - ve větši míře chybné použití jednoduchých kohezních prostředků - zapojení do hovoru s větši námahou 	1 <ul style="list-style-type: none"> - omezený rozsah použití jednoduchých morfologických a syntaktických struktur - velmi časté chybování v použití morfologických a syntaktických struktur bránící v porozumění 	1 <ul style="list-style-type: none"> - ne vždy srozumitelná výslovnost - častější závažné chyby ve výslovnosti
0 <ul style="list-style-type: none"> - nejasný a chybný popis daného tématu, nedostatečný rozsah informace - absence podání detailní informace - nesrozumitelné vyjádření hlavní myšlenky - projev se neobejde bez neustálé pomoci zkoušejícího 	0 <ul style="list-style-type: none"> - nedostatečný rozsah slovní zásoby odpovídající náplni daného kurzu - nesprávně použítá obecná a odborná/akademická slovní zásoba - opisné prostředky nahrazují použití odborné slovní zásoby 	0 <ul style="list-style-type: none"> - velmi jednoduchý a nestrukturovaný projev, neustálé pauzy - nedostatečné použití jednoduchých kohezních prostředků - nesprávně použítí jednoduchých kohezních prostředků - problematické zapojení do hovoru 	0 <ul style="list-style-type: none"> - nedostatečný rozsah použití jednoduchých morfologických a syntaktických struktur - soustavné chybování v použití morfologických a syntaktických struktur bránící porozumění 	0 <ul style="list-style-type: none"> - nesrozumitelná výslovnost - závažné chyby bránící porozumění

Kritéria hodnocení pro ústní zkoušku z odborného a akademického jazyka – B2

splnění úkolu	lexikální prostředky	interakce, koherence, produkce	gramatické prostředky	výslovnost a intonace
<p>3</p> <ul style="list-style-type: none"> - jasné a správné vysvětlení daného tématu v plném rozsahu - náležitá míra detailů / dobrá schopnost analyzovat výhody a nevýhody daného problému - dobře promyšlená argumentace - samostatný projev bez pomoci zkoušejícího 	<p>3</p> <ul style="list-style-type: none"> - plný rozsah odborné slovní zásoby - velká míra přesnosti odborné/akademické/obecné slovní zásoby - použití vhodných parafrází - správné použití kolokací v odborném/akademickém jazyce 	<p>3</p> <ul style="list-style-type: none"> - souvislý a strukturovaný projev - použití řady kohezních prostředků - správné použití kohezních prostředků k vytvoření koherentní promluvy - přiměřené reakce na otázky a flexibilní zapojení do diskusí 	<p>3</p> <ul style="list-style-type: none"> - ovládání morfologických a syntaktických struktur včetně struktur odborného/akademického jazyka - správné použití morfologických a syntaktických struktur 	<p>3</p> <ul style="list-style-type: none"> - jasná a téměř bezchybná výslovnost včetně klíčových slov odborného/akademického jazyka - intonace celkově napomáhá porozumění
<p>2</p> <ul style="list-style-type: none"> - většinou jasné a správné vysvětlení daného tématu v dostatečném rozsahu - dostatečná míra detailů / menší schopnost analyzovat výhody a nevýhody daného problému - většinou dobře promyšlená argumentace - ojedinelá pomoc zkoušejícího 	<p>2</p> <ul style="list-style-type: none"> - široký, i když ne plný rozsah odborné slovní zásoby - drobné nepřesnosti v použití odborné/akademické/obecné slovní zásoby - omezené použití vhodných parafrází - menší chyby v použití kolokací v odborném/akademickém jazyce 	<p>2</p> <ul style="list-style-type: none"> - téměř souvislý a strukturovaný projev - použití dostatečného množství kohezních prostředků - většinou správné použití kohezních prostředků - většinou přiměřené reakce na otázky a váhavější zapojení do diskusí 	<p>2</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostatečné zvládnutí morfologických a syntaktických struktur včetně struktur odborného/akademického jazyka - většinou správné použití morfologických a syntaktických struktur 	<p>2</p> <ul style="list-style-type: none"> - jasná výslovnost s občasnými chybami včetně chyb ve výslovnosti klíčových slov odborného/akademického jazyka - intonace často napomáhá porozumění

Kritéria hodnocení pro ústní zkoušku z odborného a akademického jazyka – B2 (pokračování)

<p>1</p> <ul style="list-style-type: none"> - nejasnosti a chyby ve vysvětlení daného tématu, omezený rozsah - menší míra detailů/velmi malá schopnost analyzovat výhody a nevýhody daného problému - nesourodá argumentace se zjevným hledáním myšlenek - častá pomoc zkoušejícího 	<p>1</p> <ul style="list-style-type: none"> - omezený rozsah odborné slovní zásoby - větší nepřesnosti/ chyby v použití odborné/akademické/obecné slovní zásoby - ojedinelé použití vhodných parafrází - časté chyby v použití kolokací v odborném/akademickém jazyce 	<p>1</p> <ul style="list-style-type: none"> - většinou nesouvislý projev s častými pauzami - použití menšího množství kohezních prostředků - použití místy nevhodných kohezních prostředků - časté nepřiměřené reakce na otázky a váhavé zapojení do diskusí 	<p>1</p> <ul style="list-style-type: none"> - omezené zvládnutí morfologických a syntaktických struktur, zvláště odborného/akademického jazyka - závažnější chyby při použití morfologických a syntaktických struktur 	<p>1</p> <ul style="list-style-type: none"> - výslovnost nebrání porozumění, vyskyt častějších drobných chyb - většně chyb ve výslovnosti klíčových slov odborného/akademického jazyka - intonace nebrání komunikaci, alespoň místy použita vhodná intonace
<p>0</p> <ul style="list-style-type: none"> - značné nejasnosti a chyby ve vysvětlení daného tématu, nedostatečný rozsah - chybí detaily a/nebo příklady / neschopnost analyzovat výhody a nevýhody daného problému - argumentace chybí - projev se neobejde bez neustálé pomoci zkoušejícího 	<p>0</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatečný rozsah odborné slovní zásoby - nesprávně/nepřesně použita odborná/akademická/obecná slovní zásoba narušující komunikaci - bez použití vhodných parafrází - bez používání kolokací v odborném/akademickém jazyce 	<p>0</p> <ul style="list-style-type: none"> - nesouvislý projev s neustálými pauzami - nedostatečný rozsah kohezních prostředků - nesprávné použití kohezních prostředků k vytvoření koherentní promluvy - nepřiměřené reakce na otázky, problematické zapojení do diskusí 	<p>0</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatečný rozsah morfologických a syntaktických struktur odborného/akademického jazyka - většinou nesprávné použití morfologických a syntaktických struktur dané úrovně narušujících komunikaci 	<p>0</p> <ul style="list-style-type: none"> - často nejasná výslovnost s častými chybami ve výslovnosti včetně klíčových slov odborného/akademického jazyka - intonace často narušuje komunikaci

Kritéria hodnocení pro ústní zkoušku z odborného a akademického jazyka – C1

splnění úkolu	lexikální prostředky	interakce, koherence, produkce	gramatické prostředky	výslovnost a intonace
3 <ul style="list-style-type: none"> - přesné, věcné a správné vysvětlení odborného problému v plném rozsahu - náležitá míra detailů / schopnost aktualizovat téma / uvedení relevantních příkladů - efektivní/logická argumentace - samostatný projev bez pomoci zkoušejícího 	3 <ul style="list-style-type: none"> - široký rozsah odborné slovní zásoby - správná slovní zásoba včetně odborné terminologie - efektivní používání parafrázi - flexibilní používání kolokací v odborném/akademickém jazyce 	3 <ul style="list-style-type: none"> - plynulý a strukturovaný projev - velmi široké použití rozmanitých kohezních prostředků - správné použití kohezních prostředků - pohotové reakce na otázky a flexibilní zapojení do diskusí 	3 <ul style="list-style-type: none"> - široké použití složitějších morfologických a syntaktických struktur včetně struktur odborného/akademického jazyka - zautomatizované použití morfologických a syntaktických struktur včetně struktur odborného/akademického jazyka, chyby ojedinělé a sotva postřehnutelné 	3 <ul style="list-style-type: none"> - správná výslovnost včetně klíčových slov odborného/akademického jazyka - efektivní intonace umožňující vyjádřit drobné významové odstíny
2 <ul style="list-style-type: none"> - většinou přesné, věcné a správné vysvětlení odborného problému v dostatečném rozsahu - přiměřená míra detailů / menší schopnost aktualizovat téma / částečná podpora relevantními příklady - většinou efektivní/logická argumentace - pomoc zkoušejícího - ojediněle nutná 	2 <ul style="list-style-type: none"> - dostatečný rozsah odborné slovní zásoby - většinou správná slovní zásoba včetně odborné terminologie - vhodné používání parafrázi - vhodné používání kolokací v odborném/akademickém jazyce 	2 <ul style="list-style-type: none"> - většinou plynulý a strukturovaný projev - dostatečný rozsah rozmanitých občas se opakujících kohezních prostředků - většinou správné použití kohezních prostředků - většinou pohotové reakce na otázky, váhavější zapojení do diskusí 	2 <ul style="list-style-type: none"> - většinou široké použití i složitějších morfologických a syntaktických struktur včetně struktur odborného/akademického jazyka - většinou správné použití morfologických a syntaktických struktur včetně struktur odborného/akademického jazyka, chyby z nepozornosti / v důsledku nervozity 	2 <ul style="list-style-type: none"> - ojediněle drobné chyby ve výslovnosti včetně klíčových slov odborného/akademického jazyka - většinou efektivní intonace

Kritéria hodnocení pro ústní zkoušku z odborného a akademického jazyka – C1 (pokračování)

<p>1</p> <ul style="list-style-type: none"> - nepřesnosti a chyby ve vysvětlení odborného problému, rozsah omezený - menší množství detailů / malá schopnost aktualizovat téma / málo relevantních příkladů - efektivní/logická argumentace ojedinelá - pomoc zkoušejícího ve větší míře nutná 	<p>1</p> <ul style="list-style-type: none"> - omezený rozsah odborné slovní zásoby - ve větší míře nesprávná slovní zásoba včetně odborné terminologie - omezené používání parafrázi - občasně používání kolokací v odborném/akademickém jazyce 	<p>1</p> <ul style="list-style-type: none"> - plynulý a strukturovaný projev může být narušen častými pauzami - omezené použití rozmanitých kohezních prostředků - občasně chybné/nevhodné použití kohezních prostředků - omezená pohotovost reakcí na otázky, namáhavé zapojení do diskusí 	<p>1</p> <ul style="list-style-type: none"> - omezený rozsah složitějších morfologických a syntaktických struktur včetně struktur odborného/akademického jazyka - častější chyby v použití morfologických a syntaktických struktur včetně struktur odborného/akademického jazyka 	<p>1</p> <ul style="list-style-type: none"> - častější chyby ve výslovnosti včetně klíčových slov odborného/akademického jazyka - občas efektivní intonace
<p>0</p> <ul style="list-style-type: none"> - nepřesné a chybné vysvětlení odborného problému, nedostatečný rozsah - bez detailů / aktualizování tématu / příkladů tématu - efektivní / logická argumentace chybí - ani stálá pomoc zkoušejícího nevede ke splnění úkolu 	<p>0</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatečný rozsah odborné slovní zásoby - často nesprávně použita odborné terminologie - neefektivní/nevhodné používání parafrázi - bez používání kolokací v odborném/akademickém jazyce 	<p>0</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatečně plynulý a strukturovaný projev, neustálé pauzy - nedostatečný rozsah kohezních prostředků - nesprávné použití kohezních prostředků k vytvoření koherentní promluvy - problematické reakce na otázky a zapojení do diskusí 	<p>0</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatečný rozsah složitějších morfologických a syntaktických struktur včetně struktur odborného/akademického jazyka - velmi časté chyby v použití morfologických a syntaktických struktur odborného 	<p>0</p> <ul style="list-style-type: none"> - problematická výslovnost - neefektivně použitá intonace

Klasifikační tabulky pro ústní zkoušku z odborného a akademického jazyka

Klasifikační tabulky jsou stručnou verzí hodnotících škál. Jednotlivé deskriptory jsou uvedeny heslovitě, pokud si zkoušející není jist přesným zněním, nahlédne do hodnotících škál. Sloupce plusy-mínusy jsou určeny pro poznámky zkoušejícího. S klasifikačními tabulkami pracujeme následujícím způsobem: při hodnocení výkonu v rámci zvoleného kritéria přiřazujeme bodové hodnocení jednotlivým komponentům, vypočteme průměr a výsledek zapíšeme do pole „průměr za kritérium“. Jednotlivé průměry pak sečteme a dojdeme ke konečnému výsledku.

Úroveň B1

Ústní testování – klasifikační tabulka

Kritérium	Komponent	Plusy	Mínusy	Body za komponent	Průměr za kritérium	Body celkově
Splnění úkolu	popis témat			3-2-1-0		
	detaily			3-2-1-0		
	hlavní myšlenka			3-2-1-0		
	samostatnost			3-2-1-0		
Lexikální prostředky	rozsah			3-2-1-0		
	správnost			3-2-1-0		
	opisné prostředky			3-2-1-0		
Interakce Koherence Produkce	projev			3-2-1-0		
	rozsah kohezních prostředků			3-2-1-0		
	správnost kohezních prostředků			3-2-1-0		
	reakce/zapojení do hovoru			3-2-1-0		
Gramatické prostředky	rozsah			3-2-1-0		
	správnost			3-2-1-0		
Výslovnost	výslovnost			3-2-1-0		
	chybování			3-2-1-0		

Úroveň B2

Ústní testování – klasifikační tabulka

Kritérium	Komponent	Plusy	Mínusy	Body za komponent	Průměr za kritérium	Body celkově
Splnění úkolu	vysvětlení témat			3-2-1-0		
	detaily			3-2-1-0		
	argumentace			3-2-1-0		
	samostatnost			3-2-1-0		
Lexikální prostředky	rozsah			3-2-1-0		
	přesnost			3-2-1-0		
	parafráze			3-2-1-0		
	kolokace			3-2-1-0		
Interakce Koherence Produkce	projev			3-2-1-0		
	rozsah kohezních prostředků			3-2-1-0		
	správnost kohezních prostředků			3-2-1-0		
	reakce na otázky			3-2-1-0		
Gramatické prostředky	rozsah			3-2-1-0		
	správnost			3-2-1-0		
Výslovnost	výslovnost včetně klíčových slov odborného/ akademického jazyka			3-2-1-0		
	intonace			3-2-1-0		

Úroveň C1

Ústní testování – klasifikační tabulka

Kritérium	Komponent	Plusy	Mínusy	Body za komponent	Průměr za kritérium	Body celkově
Splnění úkolu	vysvětlení problému			3-2-1-0		
	detaily/příklady			3-2-1-0		
	argumentace			3-2-1-0		
	samostatnost			3-2-1-0		
Lexikální prostředky	rozsah			3-2-1-0		
	správnost			3-2-1-0		
	opisné prostředky			3-2-1-0		
	kolokace			3-2-1-0		
Interakce Koherence Produkce	projev			3-2-1-0		
	rozsah kohezních prostředků			3-2-1-0		
	správnost kohezních prostředků			3-2-1-0		
	reakce/zapojení do hovoru			3-2-1-0		
Gramatické prostředky	rozsah			3-2-1-0		
	správnost			3-2-1-0		
Výslovnost	výslovnost včetně klíčových slov odborného/ akademického jazyka			3-2-1-0		
	intonace			3-2-1-0		

Příklad – návrh analytického hodnocení na základě vypočteného průměru pro úroveň B2

splnění úkolu		lexikální prostředky		interakce, koherence, produkce		gramatické prostředky		výslovnost a intonace	
vysvětlení témat	3-2-1-0	rozsah	3-2-1-0	projev	3-2-1-0	rozsah	3-2-1-0	výslovnost včetně klíčových slov	3-2-1-0
details	3-2-1-0	přesnost	3-2-1-0	rozsah kohezních prostředků	3-2-1-0	správnost kohezních prostředků	3-2-1-0	intonace	3-2-1-0
argumen-tace	3-2-1-0	parafráze	3-2-1-0	reakce na otázky	3-2-1-0				
projev	3-2-1-0	kolokace	3-2-1-0						
součet jednotlivých bodů: 1 + 2 + 1 + 2 = 6		součet jednotlivých bodů: 1 + 3 + 1 + 1 = 6		součet jednotlivých bodů: 3 + 2 + 2 + 2 = 9		součet jednotlivých bodů: 1 + 2 = 3		součet jednotlivých bodů: 3 + 2 = 5	
průměrný dílčí výsledek: 1,5		průměrný dílčí výsledek: 1,5		průměrný dílčí výsledek: 2,25		průměrný dílčí výsledek: 1,5		průměrný dílčí výsledek: 2,5	

Celkový součet: 9,25 bodů

Po sečtení průměrů všech 5 kritérií je dosaženo výsledného počtu bodů. Konverze tohoto výsledku na známku A–F je možná teprve po stanovení mezní hranice úspěšnosti („cut-off skóre“). Tuto hranici si v budoucnu zvolí týmy examinatorů a hodnotitelů za jednotlivé jazyky během procesu porovnání výkonu studentů za účelem stanovení nejnižšího přijatelného výkonu pro danou úroveň. V průběhu kalibrace se skupiny hodnotitelů dohodnou na přesné hranici. Tento proces bude vyžadovat úzkou dlouhodobou spolupráci kalibračního týmu. Existují i další systémy hodnocení. Zvolený model hodnocení a bodování se však pro ilustraci analytičnosti hodnocení jeví v této metodické příručce jako nejvhodnější.

Ilustrace přiřazení známky a výsledného počtu bodů

Známka A	15,0–13,4 bodů
Známka B	13,3–11,8 bodů
Známka C	11,7–10,2 bodů
Známka D	10,1– 8,6 bodů
Známka E	8,5– 7,0 bodů
Známka F	6,9– 0,0 bodů

V tomto příkladě se skupina hodnotitelů po četných empirických zkoumáních v rámci procesu kalibrace dohodla na cut-off skóre **7 bodů**. *(Pokud bychom s touto ilustrační klasifikační tabulkou dali do souvislosti výše uvedený příklad, odpovídalo by 9,25 bodů známce D.)*

Realizace ústní zkoušky

Průběh zkoušky při zkoušení jednotlivce

Student se krátce představí a zahájí přednes k zadanému/vylosovanému tématu nebo se vyjadřuje k danému obrázku, krátkému textu, grafu apod. Následně proběhne rozhovor mezi studentem a zkoušejícím, zkoušející může klást k danému tématu prohlubující a doplňující otázky.

Průběh zkoušky při zkoušení dvojic

Oba studenti se krátce představí. Pak zahájí jeden ze studentů přednes k zadanému/vylosovanému tématu. Poté proběhne rozhovor mezi oběma studenty, aniž by do něj zkoušející zasahoval. Následně se role obrátí, druhý student podá svůj přednes k zadanému/vylosovanému tématu, po jehož skončení opět následuje diskuse mezi oběma studenty s případnými dotazy zkoušejícího.

Stanovení úkolů: účastníci zkoušky se musí přiměřeně vyjadřovat v profesionálním/studijním kontextu na základě stanovených cílových aktivit zaměřených na jejich profesi či obor.

Stimul: u jednotlivých částí zkoušky se vychází z autentických materiálů, např. z neznámých odborných textů s případnými otázkami pod textem, ze schémat, tabulek, obrázků, krátkých video/audio nahrávek z neznámého odborného textu, z přehledů, grafů apod. Bezprostředně před ústní zkouškou se student může v rámci 15 minutové přípravy seznámit s materiálem daných částí zkoušky a udělat si k nim poznámky. Podkladové materiály by měly odpovídat testované úrovni jazyka. Použijeme-li jako stimul pro mluvení krátký text, měla by slovní zásoba odpovídat rozsahu slovní zásoby studenta, proto se u ústní zkoušky nedoporučuje, aby zkoušející studentům umožnil použití slovníku. Po zkoušce odevzdá student svou písemnou přípravu zkoušejícímu. Pokud je jako stimul využíván text, neměl by být dlouhý, poněvadž se nezkouší porozumění textu, ale mluvení. Porozumění čtenému bude hodnotit nový test, který navrhla pracovní skupina pro výstupní testy. Je možné použít i krátký text v češtině.

Úloha zkoušejícího

Zkoušející má především za úkol řídit průběh zkoušky. Před zahájením zkoušky vysvětlí studentovi, že poznámky, které si v průběhu zkoušky dělá, nesouvisejí nutně s chybami, ale i pozitivními dojmy, což studenta zbavuje případné nervozity. Zajišťuje také, aby jednotlivé fáze zkoušky probíhaly ve stanoveném čase. V projektu IMPACT budou poskytnuta školení interlokutorů, kteří budou proškolení např. v souvislosti s typem otázek, které mají/nemají u zkoušky klást, s problémem opravování studenta během jeho promluvy a s dalšími společnými zásadami. Způsob vedení zkoušky je dovednost, kterou si lze osvojit nejlépe pod odborným vedením. Následující doporučení mohou již nyní poskytnout rámcovou

představu o povaze zmíněných zásad, nemohou však nahradit nácvik dovedností prostřednictvím semináře či workshopu orientujících se na tuto problematiku.

Zkoušející plní funkci moderátora a zasahuje do zkoušky v případě, když⁹:

- přednes na dané téma či předmět diskuse je příliš krátký; v takovém případě na přednes navazují doplňující otázky ze strany zkoušejícího, aby bylo možné ohodnotit splnění úkolu a rozsah slovní zásoby;
- přednes na dané téma či předmět diskuse je příliš dlouhý; v takovém případě studenta přeruší;
- přednes na dané téma či předmět diskuse vážne;
- jeden ze zkoušených je natolik dominantní, že se druhý zkoušený téměř nedostane ke slovu;
- zkoušený memoruje předem naučený text, aniž by mu rozuměl, potom zkoušející klade otázky, kterými naruší memorovaný text.

V případě, že se zkouší jednotlivec, převezme zkoušející roli partnera v komunikaci. Hlavním úkolem zkoušejícího je naslouchat zkoušenému a zapisovat jeho výkony do formuláře pro bodové ohodnocení. Zkoušející upozorní studenta na to, že není možné číst přípravu. Přípravu mohou být pouze body, ke kterým se student vyjádří.

Rozsah a struktura: jedná se o cca 20 minutovou zkoušku, která se skládá ze čtyř až šesti částí zahrnujících představení se v profesním kontextu, produkci, interakci, vyhodnocení zkoušky, přičemž zde u jednotlivých variant modelů ústní zkoušky dochází k obměně testových úloh.

Cíle zkoušky

Student musí především dokázat, že je schopen prezentovat zadané téma svého oboru. Pro část „ústní zkouška“ jsou od studentů vyžadovány odborné znalosti či akademické dovednosti a k nim se vztahující slovní zásoba a potřebné fráze i gramatické a syntaktické struktury, aby tak byl student schopen v rámci stanovených úkolů přiměřeně reagovat na situace související s jeho studovaným oborem a budoucí profesí.

K osvojení tématu rovněž náleží určité detailnější vysvětlení dané otázky. Tuto schopnost může student prokázat např. vyjádřením různých aspektů tématu za pomoci relevantních příkladů. Na druhé straně vyžaduje zpracování tématu jistou míru hlubších znalostí, které dokazují, že je student schopen – v závislosti na jazykové úrovni a studovaném oboru – myšlenkového proniknutí do problému, a to např. schopností podávat zdůvodnění a vysvětlení, objasňovat vztahy a souvislosti, uvést výhody a nevýhody daného problému, či schopností obhájit své názory za pomoci argumentů.

Od rozhovoru se očekává, že student porozumí otázce zkoušejícího, že je schopen reagovat na jeho otázky a vést rozhovor.

⁹ Baier a Dittrich, 2007, s. 147.

Vhodné typy testových úloh ústní zkoušky

1. interpretace zadaného/vylosovaného tématu/otázky či zvoleného oboru,
2. práce s kratším (max. 15–20 řádků) neznámým textem, obrázkem, grafem, logem apod.,
3. diskuse mezi studentem a zkoušejícím nebo mezi studenty navzájem.

Vlastní realizace zkoušky

- a) V závislosti na typu testového úkolu je studentovi poskytnuta adekvátní doba na přípravu. Během ústní zkoušky má student příležitost prokázat, že porozuměl stěžejním aspektům odborného tématu. K tomuto samostatně a v souvislostech vyloží odborné téma. Možnosti výkladu jsou následující:
- je položena otázka k odbornému tématu, kterou je nutno zodpovědět;
 - je předložen krátký neznámý odborný text s otázkami pod textem, schéma, tabulka či obrázek apod., který je nutno objasnit;
 - je zadán úkol k odbornému tématu (např. kooperativní úkol v případě zkoušení dvou studentů), který je nutno vyřešit.

Student má u zkoušky rovněž prokázat schopnost interakce.

- b) V průběhu ústní zkoušky zkoušející klade otázky, které se jednak mohou vztahovat k tomu, co bylo právě studentem řečeno, jednak slouží i ke zjištění, zda student má v této oblasti také hlubší a rozsáhlejší slovní zásobu, atd. Tyto cílené dotazy by měly rovněž prokázat, jak dalece student porozuměl dané problematice.

- c) Závěrečné hodnocení a klasifikace.

Je třeba dodržovat následující zásadu: Examinátor musí hodnotit dle hodnotící škály odpovídající úrovni stanovené pro dané oddělení CJV. (Nelze např. hodnotit studenta, který neuspěl na úrovni C1, podle nižší úrovně B2, zejména proto, že hodnotícím škálám B2 odpovídají jiné testové úlohy.) Učitel při udělení známky vysvětlí hodnocení zkoušky s tím, že zdůvodní své hodnocení a toto se studentem projedná, resp. doporučí, jak zlepšit jazykové znalosti a řečové dovednosti (studijní materiály, typy cvičení, metody samostudia).

Modely a průběh ústní zkoušky z odborného a akademického jazyka

Forma a pojetí ústní zkoušky se na jednotlivých fakultách MU liší, a to zejména proto, že MU sdružuje fakulty jak s exaktním tak i humanitním zaměřením. Studenti přírodních věd tak mohou využít předem připravené prezentace, ve kterých se vyjadřují k průběhu či výsledkům své výzkumné práce. Tato forma ústního projevu souvisí s faktem, že daná problematika vyplývající ze studia exaktní přírodní vědy je svým způsobem jasně vymezená, a kromě toho každý student studuje či zkoumá odlišné oblasti. Na druhé straně sociální vědy, jako např. ekonomie, se jeví více jako předměty studia, jejichž zkoumaná problematika může být pojata rozmanitějším a širším způsobem, a ústní zkouška zde může být koncipována spíše formou vyjadřování se k širšímu spektru témat spojených s probranou látkou. Existuje jistě mnohem více úhlů pohledu na obsah a formu ústního zkoušení v cizím jazyce a lze předpokládat, že u každého takového pohledu najdeme také opodstatnění pro využívání toho či onoho modelu zkoušení.

V rámci projektu COMPACT jsme si kladli za cíl vybrat z několika variant modelů dva, které by vyhovovaly potřebám jednotlivých vyučujících, kteří vyučují a zkoušejí odborný nebo akademický jazyk na příslušné úrovni jazykové kompetence (B1, B2, C1 dle SERRJ). Jedná se o model zkoušení jednoho studenta (A) nebo dvou studentů (B). Každý z těchto modelů má své výhody a nevýhody. Model B vede studenty např. ke vzájemné interakci, může ale poskytnout více prostoru pro studenta, který se dokáže prosadit na úkor partnera v komunikaci. Zkoušející proto zváží, jaký model je vhodný pro dané pracoviště, popř. jaký model odpovídá jeho způsobu zkoušení.

Na základě zkušeností a vyhodnocení dotazníků byly vytvořeny modely, které postupně povedou k jisté míře standardizace napříč různými fakultami. Tyto modely mohou sloužit jako odrazový můstek pro jejich případné další rozšíření a tvorbu několika dodatečných variant v rámci navazujícího projektu IMPACT nebo mohou být inspirací pro modifikaci stávajících modelů využívaných jazykovými odděleními CJV.

Modely ústního zkoušení vycházejí ze specifik odborného a akademického jazyka, podnětů pedagogů CJV a částečně se inspirují i certifikovanými, světově uznávanými formami ústního zkoušení jazykových kompetencí (zkoušky Cambridge FCE, IELTS, Goethe-Zertifikat B2, C1, Österreichisches Sprachdiplom). Dané modely sice nenabízejí možnost využití formy prezentací za účelem testování prezentačních dovedností, deskriptory i modely pro tuto formu zkoušení jazykových kompetencí však mohou v blízké budoucnosti vzniknout např. v rámci projektu IMPACT, pokud tato forma testování najde na daném fakultním pracovišti své opodstatnění. Dosavadní modely, deskriptory nevyjímaje, se tak pro testování prezentačních dovedností mohou stát výchozí platformou.

Základní schéma modelů ústní zkoušky je sice dáno, ale není závazné, vyučující je mohou měnit. Smyslem tabulky bylo zdůraznění přehlednosti. Uvedme si několik příkladů. Úvodním zadaným úkolem bývá zpravidla část zkoušky „*sebeprezentace*“, která studentovi umožní navázat bližší kontakt se zkoušejícím a rozmluvit se. Navíc má tato aktivita plnit funkci navození příjemné atmosféry. Tato část zkoušky však nemusí být nutně součástí celkového hodnocení. Modely tedy mohou být adaptovány na potřeby jednotlivých sylabů či pracovišť. Jejich funkcí je nasměrovat examinátory k určitému systému, transparentnosti a jednoduchosti, ale zároveň *mohou být modifikovány*. Například u modelu používajícího čtení krátkého *textu* jako stimulu pro mluvení pro úroveň B1 může být výchozí text v češtině. Stejně tak lze uzpůsobovat *dobu zkoušení* (dané časové intervaly jsou nezávazné a orientační), *počet examinátorů* (z důvodu nedostatku kapacity může zkoušet pouze 1 examinátor, který plní funkci jak interlokutora, tak hodnotícího – bohužel je možné, že se tak stane na úkor přesnosti hodnocení), *náplň zkoušky* (zkoušení věcné znalosti je na některých pracovištích vhodné, jinde nikoli), *váhy jednotlivých částí zkoušky* (procentuální vyjádření relevantnosti dané části v závislosti na celkovém hodnocení), *vizuální stimuly* (četnost využití kartiček, schémat, grafů, tabulek či obrázků umožňujících examinátorovi vyhnout se rutinnímu kladení stále stejných otázek) atd.

Následující modely nabízejí vždy dvě varianty pro vymezenou úroveň jazyka (B1/B2/C1). Navrhované modely počítají s jedním či dvěma zkoušejícími. Z analýzy dotazníkového šetření však vyplynulo, že zkoušení dvou studentů je nepřiměřeně náročné, pokud je zkoušející zároveň v roli hodnotitele.

B1: Varianta A

1 student x 1-2 examinátoři					
Zúčastněné osoby:	Cíl ústní zkoušky	Forma komunikace	Stimul	Předmět zkoušení	Doporuč. časový limit
1 Část zkoušky	Sebeprezentace Sebeprezentace v profesním/studijním kontextu	<i>interview</i> : zahájení rozhovoru, podání informací vztahujících se k vlastní osobě, studiu, studijním zkušenostem	verbální	– schopnost stručně charakterizovat obor a jeho možnosti	2-3 min
2	Produkce A. vyjádření se k tématu zadané/vylosované otázky B. Samostatný ústní projev v souvislosti s neznámým odborným textem, obrázkem, tabulkou či schématem	1. <i>monolog</i> : podání informací vztahujících se k tématu dané otázky / k zadanému textu, obrázku, tabulce či schématu 2. <i>doplňující otázky</i> examinátora	A. zadané/vylosované téma B. neznámý odborný text s otázkami pod textem, schéma, tabulka, obrázek	– schopnost popsat klíčové aspekty související s nastudovanou problematikou – schopnost reagovat na problematiku podanou v rámci odborného zaměření – schopnost reagovat na symboliku či psanou formou v rámci odborného zaměření – schopnost reagovat na otázku – schopnost popsat modelové situace z akademického života	5 min
3	Interakce Formální diskuse k problematice vylosované otázky	1. <i>dialog</i> : vyjádření stanovisek, názoru 2. <i>doplňující otázky</i> k tématu	verbální popř. vizuální (kartičky s pojmy)	– schopnost reagovat na symboliku či problematiku podanou vizuální či psanou formou – schopnost vyjádřit názor s využitím omezeného množství prostředků formálního jazyka – schopnost interakce a sociální komunikace	3-5 min
4	Výhodnocení zkoušky	zpětná vazba			3 min

B1: Varianta B

2 studenti x 1–2 examinátoři					
Zúčastněné osoby:	Cíl ústní zkoušky	Forma komunikace	Stimul	Předmět zkoušení	Doporuč. časový limit
1 Část zkoušky	Sebeprezentace Sebeprezentace v profesním/studijním kontextu	<i>Interakce</i> mezi 1. a 2. studentem	verbální	– schopnost reagovat na neznámého partnera	2–3 min
2	Produkce Interpretace hlavních bodů tématu daného textu	<i>monolog</i> : přednes otázky 1. studentem (student promlouvá k 2. studentovi, který má roli posluchače)	vylosovaný text, vylosovaný obrázek	– schopnost podat stěžejní informace k tématu odborného zaměření – schopnost reagovat na symboliku či problematiku podanou vizuální nebo psanou formou v rámci odborného zaměření	5 min
3	Interakce Kooperace mezi studenty v rámci analýzy 1. textu	<i>dialog mezi studenty</i> 1. vyjádření stanovisek, názoru 2. případné doplňující otázky examinátora	verbální	– schopnost spontánně reagovat v rozhovoru na myšlenky partnera s využitím základní odborné slovní zásoby, je-li to možné – schopnost interakce a sociální komunikace (ujmout se slova, předat slovo, udržet v chodu jednoduchou konverzaci) – schopnost vyjádřit názor	3 min
4	Produkce Interpretace hlavních bodů tématu daného textu	<i>monolog</i> : přednes otázky 2. studentem (student promlouvá k 1. studentovi, který má roli posluchače)	vylosovaný text, vylosovaný obrázek	– schopnost podat stěžejní informace k tématu – schopnost reagovat na problematiku podanou v rámci odborného zaměření – schopnost reagovat na symboliku či problematiku podanou vizuální nebo psanou formou v rámci odborného zaměření	5 min
5	Interakce Kooperace mezi studenty v rámci analýzy 2. textu	1. vyjádření stanovisek, názoru 2. případné <i>doplňující otázky</i> examinátora	verbální	– schopnost spontánně reagovat v rozhovoru na myšlenky partnera s využitím základní odborné slovní zásoby – schopnost interakce a sociální komunikace (ujmout se slova, předat slovo, udržet v chodu jednoduchou konverzaci) – schopnost vyjádřit názor a operativně jednat	3 min
6	Vyhodnocení zkoušky	zpětná vazba – bude probíhat v přítomnosti obou studentů			5 min

B2: Varianta A

1 student x 1-2 examinátoři					
Zúčastněné osoby:	Cíl ústní zkoušky	Forma komunikace	Stimul	Předmět zkoušení	Doporuč. časový limit
1 Část zkoušky	Sebeprezentace Sebeprezentace v profesním/studijním kontextu	<i>interview</i> : zkoušený se vyjádří k současnému studiu, profesním zájmům a cílům, k oboru, ve kterém chce pracovat včetně zdůvodnění	verbální	– schopnost charakterizovat obor a jeho možnosti – schopnost vystihnout specifika, zajímavosti či úskalí související s daným oborem	2-3 min
2	Produkce A. Interpretace / analýza tématu zadané/vylosované otázky B. Rozbor neznámého odborného textu, statistiky, grafu/schématu tematicky nesouvisejícího s předchozí zadanou/vylosovanou otázkou	1. <i>monolog</i> : podání informací vztahujících se k tématu dané otázky / k textu, statistice, grafu, pracovnímu listu 2. <i>doplňující otázky</i> examinátora	A. zadané/vylosované téma B. neznámý odborný text s otázkami pod textem, schéma, tabulka, obrázek, případně krátká video/audio nahrávka	– schopnost shrnout a skloubit hlavní informace textu ve věcně koherentní promluvě – schopnost parafrázovat – schopnost reagovat na otázku	5 min
3	Interakce Analýza modelového případu s examinátorem	<i>dialog</i>	verbální: výhody a nevýhody dané problematiky / dilematu, příčiny problému, možnosti řešení, zdůvodnění	– schopnost interakce a sociální komunikace – schopnost jasně vysvětlit a obhájit názory za pomoci vhodných argumentů – schopnost navázání na myšlenky partnera nebo zdvořilé vyjádření odůvodněného nesouhlasu	3-5 min
4	Vyhodnocení zkoušky	zpětná vazba			3 min

B2: Varianta B

Zúčastněné osoby:		2 studenti x 1–2 examinátoři				Doporuč. časový limit
Část zkoušky	Cíl ústní zkoušky	Forma komunikace	Stimul	Předmět zkoušení		
1	Sebereprezentace Sebereprezentace v profesním/studijním kontextu	<i>Interakce</i> mezi 1. a 2. studentem	verbální	– schopnost reagovat na neznámého partnera	– schopnost reagovat na neznámého partnera	2–3 min
2	Produkce Prezentace studijního oboru/plánů týkajících se profesního uplatnění	monolog 1. studenta monolog 2. studenta	verbální	– schopnost charakterizovat obor a jeho možnosti	– schopnost charakterizovat obor a jeho možnosti	5 min
3	Interakce kooperativní úkol	dialog mezi studenty	1 podkladový text pro oba studenty nahrazený dilema v dané odborné oblasti, výrok, obrázek, graf	– schopnost držet se věcné stránky – schopnost zhodnotit přínosy a rizika zvoleného řešení – schopnost deduce a rozvinutí hypotézy na základě osvojených poznatků z odborné oblasti – schopnost obhájení postupů řešení – schopnost reagovat na symboliku či problematiku podanou vizuální nebo psanou formou v rámci odborného zaměření – schopnost prezentace metod a výsledků v úkolu/bádání	– schopnost držet se věcné stránky – schopnost zhodnotit přínosy a rizika zvoleného řešení – schopnost deduce a rozvinutí hypotézy na základě osvojených poznatků z odborné oblasti – schopnost obhájení postupů řešení – schopnost reagovat na symboliku či problematiku podanou vizuální nebo psanou formou v rámci odborného zaměření – schopnost prezentace metod a výsledků v úkolu/bádání	5 min
4	Interakce diskuse studentů a examinátora v souvislosti s řešením kooperativního úkolu části 2	skupinová diskuse	verbální	– schopnost potvrzení či vyvrácení názoru – schopnost spontánně reagovat v rozhovoru na myšlenky partnera s využitím odborné slovní zásoby, je-li to možné – schopnost interakce a udržení plynulosti konverzace	– schopnost potvrzení či vyvrácení názoru – schopnost spontánně reagovat v rozhovoru na myšlenky partnera s využitím odborné slovní zásoby, je-li to možné – schopnost interakce a udržení plynulosti konverzace	3–5 min
5	Vyhodnocení zkoušky	zpětná vazba – bude probíhat v přítomnosti obou studentů				5 min

C1: Varianta A

1 student x 1–2 examinátoři					
Zúčastněné osoby:	Cíl ústní zkoušky	Forma komunikace	Stimul	Předmět zkoušení	Doporuč. časový limit
1	Sebe prezentace Sebe prezentace v profesním/studijním kontextu	<i>interview</i> : zkoušený se vyjádří k studijnímu oboru, profesním cílům a šancím na pracovním trhu	verbální	– schopnost plynulého a spontánního vyjádření k profesním cílům a šancím na uplatnění na trhu práce, obecné možnosti charakteristiky oboru či diplomky, disertační práce – schopnost nalézat argumenty a aplikovat je v konkrétní situaci	2–3 min
2	Produkce A. Interpretace/analýza tématu zadané/vylosované otázky B. Individuální úkoly na základě textu doplněného o grafické zpracování a tematicky nesouvisejícího s předchozí zadanou/vylosovanou otázkou	1. <i>monolog</i> : podání informací vztahující se k tématu dané otázky / k zadanému textu, statistice, grafu 2. <i>doplňující otázky</i> examinátora	A. zadané/vylosované téma B. odborný text doplněný o obrázek, graf, statistickou tabulku, logo, a pod.	– schopnost strukturovaně prezentovat hlavní principy odborné problematiky – schopnost vyjádřit se ke složitým tématům – schopnost rozvíjet konkrétní body tématu a vyřešit dílčí úkoly vztahující se k textu – schopnost zakončit řeč vhodným závěrem – v závislosti na daném oboru schopnost komparace, porovnání se situací/stavem v jiných zemích nebo s odlišnými případy – schopnost podat vlastní názor	5 min
3	Interakce diskuse studenta a examinátora v rámci tématu A nebo B části 2	<i>dialog</i>	verbální	– schopnost účastnit se debaty k abstraktním tématům – schopnost rozhodnout se pro určité stanovisko a obhájit je – schopnost argumentovat pro a proti, uvedení příkladu	3–5 min
4	Vyhodnocení zkoušky	zpětná vazba			3 min

C1: Varianta B

Zúčastněné osoby:		2 studenti x 1–2 examinátoři				Doporuč. časový limit
Část zkoušky	Cíl ústní zkoušky	Forma komunikace	Stimul	Předmět zkoušení		
1	Sebe prezentace Sebe prezentace v profesním/studijním kontextu	<i>Interakce</i> mezi 1. a 2. studentem	verbální	– schopnost reagovat na neznámého partnera		2–3 min
2	Produkce plnění úkolů spojených s textem a/nebo video/audio nahrávkou	monolog 1. studenta monolog 2. studenta	text / audio-videonahrávka a vizuální podkladové materiály (obrázek, graf, schéma statistickou tabulku, logo apod.)	– schopnost rozvinout hlavní informace – výchozího textu/nahrávky ve věcně koherentní promluvě – schopnost analýzy problému s využitím odborné slovní zásoby / odborných znalostí		5 min
3	Interakce kooperativní úkol	dialog mezi studenty	výchozí text	– schopnost interakce a udržení plynulosti konverzace – schopnost promyšlené argumentace a prezentace návrhů řešení v rámci komunikace s partnerem – schopnost vyjádřit stanovisko v rámci úzce vymezeného problému		5 min
4	Interakce kooperativní úkol – hraní role z profesní oblasti	dialog mezi studenty	verbální a/nebo stručný kontext písemnou formou	– schopnost operativního jednání, vyvážené a spontánní komunikace – schopnost zaujmát konstruktivní věcná stanoviska v odborné problematice		3–5 min
5	Vyhodnocení zkoušky	zpětná vazba – bude probíhat v přítomnosti obou studentů				5 min

Testovací metodika: Vymezte si spolu s ostatními zkoušejícími na pracovišti případné modifikace deskriptorů a bodového hodnotícího systému (např. rozložení váhy jednotlivých kritérií hodnocení, vznikne-li tato potřeba).

Informovanost studentů: Podejte studentům daného předmětu v dostatečném předstihu zevrubné informace o průběhu a hodnocení ústní zkoušky, seznamte je s kritérii hodnocení a s deskriptory pro danou jazykovou úroveň a specifikujte jim princip bodového systému hodnocení. Specifikujte tyto informace prostřednictvím IS. V závěru zkoušky podejte studentům odůvodnění uděleného hodnocení v návaznosti na použití avizované evaluační metodiky.

Modifikace: Náplň zkouškových okruhů jako jsou texty, grafy apod. je nutno pravidelně ve zvolených intervalech aktualizovat a obměňovat. Modely si jednotlivá jazyková oddělení mohou přizpůsobit dle svých potřeb či možností.

Specifická doporučení pro zkoušející

Hygiena zkoušky/etika¹⁰

Ústní zkoušku zásadním způsobem ovlivňuje chování a jednání zkoušejícího. Zkoušející by měl svým chováním usilovat o to, aby redukoval či úplně zamezil stresu zkoušeného studenta a dal mu příležitost k tomu, aby prokázal své schopnosti komunikovat v daném cizím jazyce. Cílem zkoušejícího musí být pokud možno přirozený rozhovor se studentem. To znamená, že zkoušející není v roli neustále se dotazujícího. Konkrétně by se mělo dbát těchto pokynů:

- *Dodržování stanoveného časového harmonogramu zkoušky*
Je třeba, aby byla dodržována výše stanovená doba. Nepatrné odchylky jsou akceptovatelné.
- *Atmosféra*
Zkoušející by měl přátelským tónem vytvářet důstojnou, klidnou, uvolněnou, nestresující a co nejprátelštější atmosféru. K tomu náleží také to, že studenta nejprve pozdraví a nepřekvapí ho ihned s první zkušební otázkou. Úvodní a uvítací část by měla sloužit k zajištění příjemné atmosféry, k usnadnění úvodní konverzace a ke zjištění, že student porozuměl zkušebním otázkám. Pokud zkušební komise sestává z více členů, je nutné, aby je zkoušející studentovi představil.
- *Kladení otázek*
Je třeba, aby kladené otázky odpovídaly jazykové úrovni studenta. Pokud student nereaguje na položenou otázku, zkoušející ji přeformuluje. Nesmějí být zkoušeny ani gramatické znalosti, ani věcné či odborné znalosti, které přesahují rámec zadaných testovacích otázek či okruhů. I další členové zkušební komise jsou oprávněni klást doplňující otázky.
- *Aktivní naslouchání / zpětná vazba*
Zkoušející by měl studentovi neverbálními signály, jako např. pokýváním hlavy, očním kontaktem či přátelským úsměvem dávat najevo, že zkoušenému rozumí. Zkoušející by se měl během zkoušky zdržet jakýchkoliv hodnocení a korektur, rovněž by se měl vyvarovat jakéhokoliv projevu ironie a naprosto eliminovat negativní verbální i neverbální vyjadřování.
- *Autentická komunikace*
U zkoušky by se mělo komunikovat co nejvíce autenticky a v adekvátním plynulém tempu.

¹⁰ Handreichung zur Durchführung der Mündlichen Prüfung, 2011.

Užitečné tipy pro efektivní přípravu na ústní jazykovou zkoušku

Obecná doporučení pro studenty

- *Evaluační a klasifikační metodika*
Seznamte se s evaluačním systémem ústního testování na jazykovém oddělení: prostudujte si kritéria hodnocení a jejich deskriptory pro danou jazykovou úroveň a princip bodového hodnocení ústního projevu. Pokud vám formulace nejsou jasné, zeptejte se svého učitele; rád vám problematiku objasní.
- *Sebedůvěra*
Pokuste se potlačit stres spojený se strachem z jazykových chyb, jenž může zbytečně narušovat plynulost komunikace, a soustřeďte se na jazykové dovednosti, které ovládáte a které vám umožní u zkoušky uspět.
- *Uvolněnost*
Pokuste se snížit případnou nervozitu na minimum a investujte svou energii spíše do vytváření pozitivního celkového dojmu (úsměv, zdvořilé a nenucené vystupování apod.).
- *Kondice*
Máte-li zdravotní problémy a necítíte se dobře, pokuste se zkoušku odložit. Veškeré úsilí, které jste do přípravy na zkoušku vložili, může vyústit v neúspěch.
- *Sebehodnocení*
Nahrávejte se při nácvičku monologu a pokuste se poté zodpovědět následující otázky: Mluvil/a jsem zřetelně?, Volil/a jsem vhodné termíny?, Řadil/a jsem myšlenky v logickém sledu?, Měl/a jsem přiměřené tempo?, Nedělal/a jsem časté pauzy?, Dopouštěl/a jsem se gramatických chyb? Chcete-li si zmapovat svůj pokrok, nahrávejte si opakovaně svůj ústní projev v průběhu zvoleného přípravného období, písemně jej stručně vyhodnocujte a porovnávejte aktuální výsledky s předchozími.
- *Nácvik před divákem*
Máte-li možnost, nacvičujte si projev v přítomnosti osoby, která daný odborný jazyk ovládá. Podá vám cenné a detailnější informace týkající se případných nedostatků a chyb a zároveň s vámi povede na dané téma dialog, čímž bude částečně suplovat roli examinátora. Tato metoda je také účinná při odbourávání nervozity.
- *Časový limit*
Nacvičujte si projev k vybranému tématu v rámci zadaného časového limitu a snažte se za tuto dobu uvést všechny relevantní informace.

Specifická doporučení pro studenty

- *Registr*
Na úrovni B2 a C1 nepoužívejte jazykové prostředky typické pro neformální jazyk v odborné části zkoušky, předmětem zkoušky je mimo jiné schopnost vyjádření ve spisovném akademickém jazyce.
- *Výslovnost*
Nastudujte si výslovnost klíčových slov k danému tématu a procvičujte svou promluvu vztahující se k tématu nahlas.
- *Přízvuk*
Neznepokojte se svým přízvukem, snažte se mluvit čistě a jasně.
- *Výstižnost*
Nepoužívejte složité a abstraktní výrazy, pokud si nejste zcela jisti jejich významem a vhodným použitím v daném kontextu. Nenahrazujte akademickou/odbornou slovní zásobu nic neříkajícími, opakuujícími se frázemi a obsahově prázdnými slovy.
- *Tempo*
Nemluvte příliš rychle, snažte se udržet spíše pomalejší tempo na pozadí plynulosti.
- *Memorování*
Neučte se celá souvětí či texty vztahující se k okruhům ústní otázky z paměti; pokud vám selže paměť, riskujete, že se vám k dané problematice nevybaví ani elementární informace či pojmy.
- *Improvizace*
Pokud se vám v rámci tématu nevybavují relevantní znalosti, snažte se podat sdělení s tématem související a tuto souvislost vysvětlit. Využívejte pro oživení možnosti ilustrace teorie na příkladech z reálného života jako např. sdělení v médiích, vlastní zkušenosti apod.
- *Závěr*
Nemáte-li k dané problematice již co říci, zakončete svůj projev vhodným způsobem. Vyhněte se dlouhým pauzám a mlčení.

Závěr

Metodická příručka, kterou vám předkládáme, shrnuje práci týmu ústního testování a je zároveň výstupem projektu Compact. Neznamena to však, že se dva důležité materiály, tedy kritéria hodnocení a modely ústní zkoušky, nebudou dále vyvíjet a měnit. Doplnovat a měnit se bude i samotná metodická příručka. Jedním z podstatných úkolů v následujícím projektu Impact bude typologie testových úkolů pro ústní zkoušky na úrovních B1, B2, C1 odpovídajících deskriptorům hodnotících škál. Chápejte metodickou příručku jako aktuální oporu a pomůcku, kterou si v závislosti na potřebách svých pracovišť budete moci nadále rozšiřovat a variovat. Z tohoto důvodu jsme se také snažily o stručnost a přehlednost. Hodnotící škály a klasifikační tabulky naleznete ke stažení ve Virtuální studovně CJV.

Věříme, že vám bude příručka sloužit jako užitečný nástroj při standardizaci ústního testování a usnadní vám proces hodnocení ústního zkoušení.

Autorský tým

Prameny a literatura

- BAIER, G., DITTRICH, R. *Prüfungstraining*, Goethe-Zertifikat B2. Cornelsen Verlag, Berlin 2007.
- BAIER, G., DITTRICH, R. *Prüfungstraining*, Goethe-Zertifikat C1. Zentrale Mittelstufenprüfung. Cornelsen Verlag, Berlin 2007.
- BOLTON, S., GLABONIAT, M., LORENZ, H., PERLMANN-BALME, M., STEINER, S. *Mündlich*. Langenscheidt, Berlin und München 2008.
- BUHLMANN, R., FEARN, A. *Handbuch des Fachsprachenunterrichts*. Gunter Narr Verlag, Tübingen 2000.
- DINSEL, S., REIMANN, M. *Fit fürs Zertifikat Deutsch*. Hueber Verlag, Ismaning 2007.
- DUDLEY-EVANS, T., ST JOHN, M. J. *Developments in English for Specific Purposes*, CUP, Cambridge 1998.
- FREY, E. *Start Deutsch 1. Fit fürs Goethe-Zertifikat B2*. Hueber Verlag, Ismaning 2007.
- FREY, E. *Start Deutsch 1. Fit fürs Goethe-Zertifikat C1*. Hueber Verlag, Ismaning 2007.
- GLABONIAT, M., MÜLLER, M., RUSCH, P., SCHMITZ, H., WERTENSCHLAG, L. *Profile deutsch*. Langenscheidt, München 2005.
- KRAUSE, W.-D., SÄNDIG, U. *Testen und Bewerten kommunikativer Leistungen im Unterricht Deutsch als Fremdsprache*, Peter Lang, Frankfurt am Main 2002.
- Österreichisches Sprachdiplom. Wirtschaftssprache Deutsch*. Übungsmaterialien. ÖSD-Zentrale, Wien 2004.
- REICHOVÁ, H. a kol. *Popisy jazykových kompetencí v odborném a akademickém jazyce – kritéria pro jejich posuzování*. Masarykova univerzita, Brno 2010.
- Společný evropský referenční rámec pro jazyky*. Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2006.
- ŠTĚPÁNEK, L., DE HAAFF, J. *Academic English – Akademická angličtina*. Grada, Praha 2011.

Internetové zdroje:

- Cambridge ESOL* [online]. 2011 [cit. 2011-12-16]. Dostupné z WWW:
<http://www.cambridgeesol.org/assets/pdf/what-we-do/research/speaking-perf-examples-overview.pdf>
- Cambridge ESOL* [online]. 2011 [cit. 2011-12-16]. Dostupné z WWW:
<http://www.cambridgeesol.org/exams/fce/index.html#sp>
- Cambridge ESOL* [online]. 2011 [cit. 2011-12-16]. Dostupné z WWW:
<http://www.cambridgeesol.org/exams/ielts/index.html#sp>

- Council of Europe* [online]. 2011 [cit. 2011-11-10]. Dostupné z WWW:
http://www.coe.int/t/DG4/Portfolio/documents/Introduction_descriptor.doc
- Handreichung zur Durchführung der Mündlichen Prüfung. Niveau A2/B1. Deutsches Sprachdiplom der Kulturministerkonferenz.* Bundesverwaltungsamt – Zentrale für das Auslandsschulwesen [online]. 2011 [cit. 2011-12-20]. Dostupné z WWW:
http://www.auslandsschulwesen.de/nn_2141548/Auslandsschulwesen/Auslandsschularbeit/DSD/Handreichungen/download_A2-B1_MK,templateId=raw,property=publicationFile.pdf/download_A2-B1_MK.pdf.
- Handreichung zur Durchführung der Mündlichen Prüfung. Niveau B2/C1. Deutsches Sprachdiplom der Kulturministerkonferenz.* Bundesverwaltungsamt – Zentrale für das Auslandsschulwesen [online]. 2011 [cit. 2011-10-01]. Dostupné z WWW:
http://www.auslandsschulwesen.de/nn_2141548/Auslandsschulwesen/Auslandsschularbeit/DSD/Handreichungen/download_B2-C1_MK,templateId=raw,property=publicationFile.pdf/download_B2-C1_MK.pdf
- HÖPPNEROVÁ, V. *Specifika odborných frazeologismů* [online]. 2011 [cit. 2011-12-16]. Dostupné z WWW:
www.vse.cz/polek/download.php?jnl=aop.
- International English Language Testing System (IELTS)* [online]. 2011 [cit. 2011-12-16]. Dostupné z WWW:
http://www.ielts.org/pdf/UOBDS_SpeakingFinal.pdf
- PTÁČNIKOVÁ, V. *Odborný jazyk v rámci interkulturní komunikace* [online]. 2011 [cit. 2011-12-16]. Dostupné z WWW:
<http://mig-komm.jcu.cz/doc/wiki/wiki1.doc>.
- ŠTĚPNIČKOVÁ, R. *Phraseologismen und die Fachsprache des Reiseführers. Vergleich der deutschen Ausgabe in Deutschland und Tschechien* [online]. 2011 [cit. 2011-10-01]. Dostupné z WWW:
http://is.muni.cz/th/155772/ff_m/2.FACHSPRACHE.pdf.
- Using English for Academic Purposes* [online]. 2011 [cit. 2011-12-16]. Dostupné z WWW: <http://www.uefap.com/speaking/spkfram.htm>

Hodnocení řečových dovedností v odborném a akademickém cizím jazyce

PhDr. Eva Šrámková, PhDr. Zdena Kuchařová Kalná, Mgr. Lucie Fialová

Vydala Masarykova univerzita v roce 2012

1. vydání, 2012, náklad 300 výtisků

Grafické zpracování a sazba: Jiří Rybička

Tiskárna Helbich, a. s., Valchařská 36, 614 00 Brno

ISBN 978-80-210-5835-4

